

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС



Олександр Амелін,
кандидат юридичних наук,
прокурор Офісу Генерального прокурора
ORCID: 0000-0002-0933-2111

<https://doi.org/10.32782/2306-9082/2021-43-5>

УДК 342.951

Повернення класних чинів та форменого одягу як додатковий стимул для результативної роботи прокурорів в Україні

Постановка проблеми. Проголошення Україною курсу на європейську інтеграцію ставить на перший план завдання створення високопрофесійної публічної служби як ключового елементу ефективної системи державного управління, а це потребує врахування досвіду розвинених країн під час обґрунтування параметрів моделі публічної служби, зокрема на посадах прокурорів, відповідно до вимог сучасного етапу державотворення [1].

Згідно з пунктом 17 частини 1 статті 4 Кодексу адміністративного судочинства України професійна діяльність прокурорів в Україні є різновидом публічної служби [2]. У теорії адміністративного права вчені визначають такі два основні види

просування по службі: за посадою та за рангом. Зокрема, український дослідник А.В. Шаповалов зауважує, що просування по службі держслужбовця здійснюється шляхом: 1) зайняття більш високої посади; 2) присвоєння державному службовцю більш високого рангу [3, с. 221].

Одним з елементів кар'єрного зростання на публічній та державній службі в Україні (за винятком політичних посад) є присвоєння рангів (класів, чинів, спеціальних звань тощо), що передбачено законами України «Про дипломатичну службу», «Про державну службу», «Про службу в органах місцевого самоврядування», «Про Національну поліцію», «Про Національну гвардію України», «Про військовий



обов'язок і військову службу» тощо. Аналогічно кваліфікаційні ранги (класи, звання тощо) присвоюються професійним публічним службовцям і в Європейських країнах та інших «країнах розвинутої демократії» [1].

Проте чинний Закон України «Про прокуратуру» від 14 жовтня 2014 року № 1697-VII (далі – Закон № 1697-VII) [4] чи не єдиний з усіх законів в Україні, які регулюють проходження професійної публічної та державної служби (за винятком політичних посад), який не передбачає такого елемента службової кар'єри, як можливість присвоєння класних чинів (рангів, спеціальних звань тощо), що суттєво впливає на стимулювання праці, професійного зростання і розвитку, розмір винагороди за виконану роботу і загальний дохід прокурорів, які відповідно до вимог антикорупційного законодавства України обмежені в праві займатися іншою оплачуваною (крім викладацької, наукової та творчої діяльності, медичної практики, інструкторської та суддівської практики зі спорту) або підприємницькою діяльністю.

Постановою Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2016 року № 306 «Питання присвоєння рангів державних службовців та співвідношення між рангами державних службовців і рангами посадових осіб місцевого самоврядування, військовими званнями, дипломатичними рангами та іншими спеціальними званнями» затверджено Порядок присвоєння рангів державних службовців, який разом з іншими спеціальними званнями також ураховує співвідношення між рангами державних службовців і класними чинами працівників органів прокуратури (додаток № 7) [5]. Таким чином, система рангів у державній службі і зумовлює те, що такою системою в органах прокуратури є класні чини.

Аналіз досліджень і публікацій. Останнім часом дослідники багато

уваги приділяють проблематиці діяльності органів прокуратури України. Загальним питанням статусу, ролі, завдань, функцій органів прокуратури в умовах їх реформування присвятили свої праці В.В. Карпунцов, О.В. Баганець, Ю.Г. Севрук, С.В. Банах, С.К. Іонушас, С.В. Подкопаєв та інші. Однак у сучасних наукових працях проблематика класних чинів та форменого одягу прокурорів майже не розглядається або ж згадується лише в контексті інших питань. Повноцінного комплексного наукового опрацювання та обґрунтування доцільності повернення класних чинів та форменого одягу прокурорів після ухвалення нової редакції Закону України «Про прокуратуру» від 14 жовтня 2014 року № 1697-VII [4] не проводилося, що зумовлює необхідність окремого дослідження окресленої тематики.

Формулювання цілей статті.

Метою статті є доведення на основі аналізу положень чинного законодавства та законопроекту з окресленого питання доцільності повернення класних чинів та форменого одягу прокурорів в Україні як рішення, перевіреного часом і досвідом багатьох країн.

Виклад основного матеріалу.

Наявність класних чинів у нашій державі – це давня традиція державної служби, яка була адаптована з прикладів провідних європейських держав. Класний чин і формений одяг не були винаходом, створеним тільки для прокурорів. На той час вони були невід'ємною частиною всієї системи державної служби.

Протягом тривалого часу класний чин був однією з особливостей організації державної служби. Виникнення класних чинів належить до періоду формування централізованої держави, де в умовах відсутності сформованої структури посад і державних установ вони були, по суті, єдиним способом вираження визнання заслуг тієї чи іншої особи. Вказана обставина

є принципово важливою для розуміння природи класного чину, який не тільки є знаком громадянської гідності, встановленим законом, а й вважається заслуженою нагородою, що дарується державною владою тим, хто справно і чесно служить державним інтересам, суспільству та людині, нагородою, яка, крім іншого, стимулює до благого змагання й почуття честі у прокурорів [6]. Саме в такому контексті класні чини сприймалися працівниками органів прокуратури з перших років незалежності України.

Питання класних чинів та форменого одягу прокурорів стали предметом висвітлення у висновку Венеціанської комісії від 14 жовтня 2013 року № 735/2013 [7] щодо проекту чинного Закону України «Про прокуратуру». Так, у пункті 192 висновку зазначено: незважаючи на положення в пункті 2 розділу 13 про те, що всі залишаться на своїх посадах і збережуть свої класні чини в процесі реорганізації після ухвалення проекту закону, необхідно включити деякі положення про плани щодо реорганізації, яка може бути зовсім іншою і, можливо, набагато ширшою, ніж така, що виникає в процесі звичайної діяльності, передбаченої у статтях 52.1.10 і 61. Неточний опис такого процесу, прийнятого після набуття чинності проектом закону, може призвести до небажаної невизначеності, яка шкодить незалежності. А вже у пункті 194 зазначеного висновку йдеться про те, що видалення статті про офіційну уніформу для працівників прокуратури характеризується як утілення досить значного прогресу у виконанні вимог стандартів Ради Європи [7].

З урахуванням висловлених європейськими партнерами рекомендацій у процесі чергового етапу реформування прокуратури, що розпочався після ухвалення нової редакції Закону України «Про прокуратуру» від 14 жовтня 2014 року № 1697-VII [4],

було запущено механізм планомірної ліквідації в прокуратурі відомчих відзнак у вигляді класних чинів, а також форменого одягу.

Серед іншого, з набранням чинності Закону № 1697-VII визнано такими, що втратили чинність, деякі норми старого Закону України «Про прокуратуру» від 05 листопада 1991 року № 1789-XII [8] у частині присвоєння прокурорам класних чинів, забезпечення їх форменим одягом. Тим самим законодавцем зроблено поштовх до скасування в прокуратурі інститутів класних чинів та форменого одягу. Цей перший крок, здавалося б, торкнувся лише тих прокурорів, які тільки прийшли на службу в органи прокуратури і яким ще не було присвоєно класний чин. Для решти ж працівників прокуратури встановлювалося, що особи, яким класні чини було присвоєно до набрання чинності Законом № 1697-VII, зберігають їх та на них продовжує поширюватись відповідна нормативна база, якою регулювалися питання статусу атестованого прокурора. Тобто ці прокурори, на відміну від нових колег, зберегли не лише ті класні чини, які вони мали на день набрання чинності Законом № 1697-VII, а й можливість надалі послідовно просуватись у них по службі. Необхідно зауважити, що такий диференційований підхід стосовно доступу прокурорів до класних чинів уже тоді порушував один із основоположних принципів прокуратури – принцип єдності статусу прокурорів, передбачений п. 2 ч. 5 ст. 7 Закону № 1697-VII [4], що є важливим складником засади єдності системи прокуратури України загалом.

Однак законодавець не зупинився на досягнутому, і надалі інститути класних чинів та форменого одягу було остаточно ліквідовано Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо першочергових заходів із реформування



органів прокуратури» від 19 вересня 2019 року № 113-ІХ [9], який набрав чинності 25 вересня 2019 року. Зокрема, зазначеним Законом визнано такими, що втратили чинність, постанову Верховної Ради України «Про затвердження Положення про класні чини працівників органів прокуратури України» від 06 листопада 1991 року № 1795-ХІІ [10] та відповідні норми Закону України «Про прокуратуру» від 05 листопада 1991 року № 1789-ХІІ [8] (статтю 47 «Класні чини працівників органів прокуратури», статтю 53 «Формений одяг працівників прокуратури» тощо).

Тим самим шляхом кількох послідовних кроків прокурорів позбавлено аналогів офіцерських звань та одного зі складників їхньої заробітної плати у вигляді надбавки за класний чин, нарахування та виплату якої з 25 вересня 2019 року припинено. Водночас прокурори перестали отримувати й частину іншої надбавки, а саме за високі досягнення у праці або за виконання особливо важливої роботи, яка нараховувалась їм з урахуванням надбавки за класний чин. Як бачимо, зазначені зміни виявились дискримінаційними стосовно прокурорів порівняно не лише з працівниками інших правоохоронних органів, яким присвоюються спеціальні звання, а й із державними службовцями самих органів прокуратури, які мають ранги.

Раніше класні чини мали присвоюватись у послідовному порядку з урахуванням ділових і особистих якостей працівника відповідно до посади, яку він обіймає, та стажу роботи. При цьому класні чини державного радника юстиції України, державного радника юстиції 1, 2, 3 класів присвоювались Президентом України, за яким такі повноваження, згідно з пунктом 24 статті 106 Конституції України [11], збережено і дотепер. Відсутність же можливості присвоювати класні чини в органах прокуратури можна трактувати

як обмеження конституційних повноважень Президента України.

Як обґрунтування причини ліквідації класних чинів і форменого одягу в прокуратурі, що відбулася в процесі її реформування, наводять необхідність зробити прокуратуру більш цивільною, позбавленою елементів якоїсь відомчої відокремленості з нотками «мілітарності». На думку лобістів реформи, зазначені риси прокуратури дуже заважали прокурорам виконувати свої повноваження і, ймовірно, були ключовою перепоною на шляху євроінтеграції. Натомість автор схильний підтримати погляд голови підкомітету з питань діяльності органів прокуратури Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності Владлена Неклюдова [6], на переконання якого ліквідація класних чинів і форменого одягу в прокуратурі була помилковим і поспішним рішенням, поверхневим поглядом на суть питання.

Саме через це частина народних обранців спробувала виправити цю помилку, і 13 лютого 2020 року ініціативною групою народних депутатів України у складі 13 осіб (В.М. Неклюдов, В.А. Медяник, Г.О. Михайлюк, С.К. Іонушас, М.В. Павлюк, А.Г. Дмитрук, Г.М. Мамка, Ю.Г. Яцик, О.С. Бакумов, О.А. Дануца, В.В. Захарченко, С.О. Алексеєв, В.Ю. Арешонков) на розгляд Верховної Ради України було внесено проект закону України «Про внесення змін до Закону України «Про прокуратуру» щодо підвищення ефективності діяльності органів прокуратури» (реєстр. № 3062 від 13 лютого 2020 року) (далі – проект закону, законопроект) [12]. Відповідно до законопроекту, зокрема, пропонується присвоювати класні чини прокурорам згідно з Положенням про класні чини працівників органів прокуратури, яке затверджується Верховною Радою України, та визначити підстави, за яких прокурори позбавляються вказаного чину; відновити виплати прокурорам

щомісячної надбавки за класний чин у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України; безкоштовно забезпечувати форменим одягом із відповідними відзнаками працівників прокуратури, яким присвоєно класні чини.

У пояснювальній записці до законопроекту зазначено, що його метою є підвищення ефективності діяльності органів прокуратури шляхом встановлення додаткових стимулів для результативної роботи прокурорів. Повернення механізму присвоєння класних чинів та форменого одягу прокурорам слугуватиме, з одного боку, стимулом у роботі прокурорів, а з іншого – буде дисциплінувати інших учасників кримінального процесу під час виконання своїх повноважень прокурором та сприяти повазі до його процесуального статусу [13].

Уже 13 березня 2020 року щодо законопроекту надано висновок Головним науково-експертним управлінням Апарату Верховної Ради України. Висновок містив зауваження, але загалом був схвальним [14].

24 квітня 2020 року свій висновок надав Комітет Верховної Ради України з питань бюджету із застереженням, що реалізація законодавчої ініціативи у частині виплати працівникам органів прокуратури щомісячної надбавки за класний чин та забезпечення таких працівників форменим одягом потребуватиме додаткових видатків державного бюджету [15].

Та найголовніше, що ідею повернення класних чинів та форми прокурорам схвально сприйняв Комітет Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності, який 15 липня 2020 року надав висновок, відповідно до якого прийняття цього проекту закону сприятиме підвищенню ефективності діяльності органів прокуратури та стимулюванню роботи прокурорів, прагненню до кар'єрного зростання. Відтак Комітет Верховної Ради України з питань правоохоронної

діяльності рекомендував цей законопроект за результатами розгляду в першому читанні взяти за основу [16].

Без сумніву, одним із вирішальних чинників у наданні вказаного висновку профільного Комітету Верховної Ради України стала позиція Офісу Генерального прокурора на чолі з І.В. Венедіктовою. 25 березня 2020 року нею проведено робочу зустріч із народними депутатами України, під час якої обговорено та схвалено законопроект [17], чим підтримано пропозицію щодо повернення класних чинів та форменого одягу прокурорів. Цілком протилежною та однозначно негативною стосовно законопроекту, зокрема щодо повернення прокурорам класних чинів та форменого одягу, була позиція попереднього Генерального прокурора Р.Г. Рябошапки, висловлена ним публічно 25 лютого 2020 року в межах «Форуму реформ: на шляху до Вільнюса» [18].

Як убачається з постанов Верховної Ради України «Про порядок денний четвертої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання» від 01 вересня 2020 року № 828-IX [19], «Про порядок денний п'ятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання» від 2 лютого 2021 року № 1164-IX [20], проект закону включався до порядку денного четвертої та п'ятої сесій Верховної Ради України дев'ятого скликання, однак так і не був ухвалений.

Затягування з ухваленням законопроекту може свідчити як про відсутність у народних обранців консенсусу стосовно вказаного питання, так і про низьку якість самого документа. Аналіз законопроекту засвідчив переобтяженість його змісту інформацією з різних питань прокурорської сфери. Крім проблеми повернення класних чинів та форменого одягу прокурорів, автори торкнулися питань координаційної діяльності прокурорів, визначення вимог до форми та змісту дисциплінарної скарги про вчинення



прокурором дисциплінарного про-ступку, уточнення вимог до кандидатів на посади прокурорів тощо. Усі ці питання потребують більш ретельного та окремого дослідження, натомість їх унесення до спільного законопроекту загальмувало впровадження справді нагальних рішень.

Навіть у частині окресленої тематики деякі положення законопроекту потребують суттєвого доопрацювання. Серед іншого, варто врахувати в законопроекті слушні зауваження Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України та Комітету Верховної Ради України з питань бюджету щодо додання до нього фінансово-економічного обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки), оскільки встановлення та виплата додаткової стимулювальної надбавки до заробітної плати за класний чин, а також пошив та безкоштовна видача форменого одягу неодмінно вплинуть на показники Державного бюджету України в частині видатків на прокуратуру.

Ураховуючи ж імперативні вимоги ч. 1 ст. 81 Закону № 1697-VII, відповідно до яких заробітна плата прокурора регулюється цим Законом та не може визначатися іншими нормативно-правовими актами, недоречною є пропозиція про встановлення розміру надбавок за класні чини Кабінетом Міністрів України. На переконання автора, розмір таких надбавок відповідно до конкретного класного чину має бути чітко передбачений у самому Законі № 1697-VII. Крім того, деталізації у ньому потребує запропонована у проекті закону редакція статті 20¹ «Класні чини працівників органів прокуратури» у частині визначення переліку класних чинів, які можуть бути присвоєні прокурорам. Підлягає перегляду і формулювання частини 2 статті 20¹ щодо затвердження Верховною Радою України Положення про класні чини працівників органів

прокуратури як такої, що виходить за межі повноважень парламенту з огляду на їх вичерпний перелік, наведений у статті 85 Конституції України.

Принципово важливо у процесі повернення класних чинів на законодавчому рівні закріпити збереження за працівниками органів прокуратури України тих класних чинів, які вони вже мають.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Підсумовуючи викладене, необхідно зазначити, що класні чини та формений одяг для прокурорів – це їх ідентифікація, яка дає усвідомлення того, що вони особливі – ті, хто має служити державним інтересам та Закону! По-друге, це мотивація. Мотивація працювати довго і якісно, щоб, дослужившись до високих чинів, отримати у прокурорському середовищі, яке завжди мало і матиме якусь ієрархію, відповідний статус, авторитет та повагу. По-третє, це певною мірою «батіг», який стимулює працювати так, щоб перед отриманням чергового класного чину про працівника було що сказати керівнику, який підписуватиме відповідне подання. Позбавлення класного чину є, мабуть, найбільш ганебним покаранням, яке тільки може уявити собі кожен прокурор, тоді як дострокове його отримання – найкраще заохочення.

Без класних чинів і форменого одягу прокурори нічим не відрізняються як одне від одного, так і від звичайного цивільного працівника, а порівняно з іншими правоохоронцями та державними службовцями перебувають у відверто дискримінаційному становищі.

Можливість повернення до присвоєння прокурорам класних чинів позитивно вплине на забезпечення організаційної єдності та справедливості, спонукатиме їх до ще ефективнішого виконання своїх професійних обов'язків, відновить престиж органів прокуратури.

При цьому з урахуванням європейського та євроатлантичного вектора розвитку України предметом подальших наукових дискусій можуть стати питання необхідності приведення класних чинів прокурорів та знаків

розрізнення між ними, а також форменого одягу з відповідними відзнаками у відповідність до стандартів провідних європейських країн. Однак цьому має передувати ретельне вивчення зарубіжного досвіду із зазначеного питання.

Список використаних джерел

1. Пояснювальна записка до проекту закону України «Про внесення змін до Закону України «Про прокуратуру» (в частині класних чинів)». URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?id=&pf3516=9426&skl=9 (дата звернення 18.08.2021).
2. Кодекс адміністративного судочинства України : Кодекс України від 06 липня 2005 року № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text> (дата звернення 18.08.2021).
3. Шаповалов А.В. Особливості процедур просування по службі в органах прокуратури України. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2014. № 1. С. 220–225.
4. Про прокуратуру : Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1697-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text> (дата звернення 18.08.2021).
5. Питання присвоєння рангів державних службовців та співвідношення між рангами державних службовців і рангами посадових осіб місцевого самоврядування, військовими званнями, дипломатичними рангами та іншими спеціальними званнями : Постанова Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2016 року № 306. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/306-2016-%D0%BF#Text> (дата звернення 18.08.2021).
6. Неклюдов В.М. Класні чини не для генералів, а для простих прокурорів. *Цензор.НЕТ*. 15 березня 2021 року. URL: <https://censor.net/ru/b3253460> (дата звернення 18.08.2021).
7. Висновок Венеціанської комісії щодо проекту Закону України «Про прокуратуру» від 14 жовтня 2013 року № 735/2013. URL: <https://rm.coe.int/1680097f7d> (дата звернення 18.08.2021).
8. Про прокуратуру : Закон України від 05 листопада 1991 року № 1789-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1789-12#Text> (дата звернення 18.08.2021).
9. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо першочергових заходів із реформування органів прокуратури : Закон України від 19 вересня 2019 року № 113-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/113-20#Text> (дата звернення 18.08.2021).
10. Про затвердження Положення про класні чини працівників органів прокуратури України : постанова Верховної Ради України від 06 листопада 1991 року № 1795-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1795-12#Text> (дата звернення 18.08.2021).
11. Конституція України : Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 18.08.2021).
12. Проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про прокуратуру» щодо підвищення ефективності діяльності органів прокуратури» від 13 лютого 2020 року № 3062. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?id=&pf3516=3062&skl=10 (дата звернення 18.08.2021).
13. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про прокуратуру» щодо підвищення ефективності діяльності органів прокуратури». URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?id=&pf3516=3062&skl=10 (дата звернення 18.08.2021).
14. Висновок Головного науково-експертного управління Верховної Ради України на проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про



прокуратуру» щодо підвищення ефективності діяльності органів прокуратури». URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?id=&pf3516=3062&skl=10 (дата звернення 18.08.2021).

15. Висновок Комітету з питань бюджету Верховної Ради України на проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про прокуратуру» щодо підвищення ефективності діяльності органів прокуратури». URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?id=&pf3516=3062&skl=10 (дата звернення 18.08.2021).

16. Висновок Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності України на проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про прокуратуру» щодо підвищення ефективності діяльності органів прокуратури». URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?id=&pf3516=3062&skl=10 (дата звернення 18.08.2021).

17. Генеральний прокурор Ірина Венедіктова обговорила з народними депутатами пропозиції змін до Закону України «Про прокуратуру». *Веб-сайт Офісу Генерального прокурора*. 25 березня 2020 року. URL: https://www.gp.gov.ua/ua/news?_m=publications&_t=rec&id=269702&fp=801 (дата звернення 18.08.2021).

18. Рябошапка висловився проти повернення прокурорам класних чинів та форменого одягу. *Resonans.ua*. 26 лютого 2020 року. URL: <https://resonance.ua/ryaboshapka-khoche-po-povomu-ocinyuvati-ro/> (дата звернення 18.08.2021).

19. Про порядок денний четвертої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання: постанова Верховної Ради України від 01 вересня 2020 року № 828-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/828-20#Text> (дата звернення 18.08.2021).

20. Про порядок денний п'ятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання: постанова Верховної Ради України від 02 лютого 2021 року № 1164-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1164-IX#Text> (дата звернення 18.08.2021).

Амелін О. Ю. Повернення класних чинів та форменого одягу як додатковий стимул для результативної роботи прокурорів в Україні

Статтю присвячено дослідженню проблеми повернення класних чинів та форменого одягу прокурорів в Україні. У ній розкрито природу класного чину, його співвідношення з рангами, розглянуто значення класних чинів та форменого одягу для прокурорів.

Показано, що професійна діяльність прокурорів в Україні є різновидом публічної служби, одним з елементів кар'єрного зростання на якій, за загальним правилом, є присвоєння рангів (класів, чинів, спеціальних звань тощо). Проте на цей час такого елемента службової кар'єри, як можливість присвоєння класних чинів, для прокурорів не передбачено.

Особливу увагу присвячено проблематиці трактування законодавчих змін запущеного у 2014 році механізму планомірної ліквідації в прокуратурі України відомчих відзнак у вигляді класних чинів, а також форменого одягу. Автор зазначає, що такі зміни виявились дискримінаційними стосовно прокурорів порівняно не лише з працівниками інших правоохоронних органів, яким присвоюються спеціальні звання, а і з державними службовцями самих органів прокуратури, які мають ранги.

Наведено оцінку досліджуваного питання, надану у висновку Венеціанської комісії від 14.10.2013 № 735/2013 щодо проекту чинного Закону України «Про прокуратуру».

Здійснено детальний аналіз проекту закону України «Про внесення змін до Закону України «Про прокуратуру» щодо підвищення ефективності діяльності органів прокуратури» (реєстр. № 3062 від 13.02.2020). Запропоновано конкретні заходи з його доопрацювання.

Зроблено висновок про необхідність повернення до присвоєння прокурорам класних чинів та забезпечення їх форменим одягом, що позитивно вплине на відновлення організаційної єдності та справедливості, спонукатиме останніх до ще ефективнішого виконання своїх професійних обов'язків, відновить престиж органів прокуратури.

Рекомендовано надалі, зважаючи на європейський та євроатлантичний вектор розвитку України, зосередити увагу дослідників на питаннях необхідності приведення

класних чинів прокурорів та знаків розрізнення між ними, а також форменого одягу з відповідними відзнаками до стандартів провідних європейських країн з урахуванням потреби попереднього вивчення їх досвіду.

Ключові слова: публічна служба, ранги державних службовців, інститут класних чинів, класні чини прокурорів, присвоєння класних чинів прокурорам, ліквідація класних чинів, інститут форменого одягу, формений одяг прокурорів, ліквідація форменого одягу, повернення присвоєння класних чинів прокурорам, забезпечення форменим одягом прокурорів, стимул у роботі прокурорів, мотивація прокурорів, кар'єрне зростання прокурорів.

Амелин А. Ю. Возвращение классных чинов и форменной одежды как дополнительный стимул для результативной работы прокуроров в Украине

Статья посвящена исследованию проблемы возвращения классных чинов и форменной одежды прокуроров в Украине. В ней раскрыта природа классного чина, его соотношение с рангами, рассмотрено значение классных чинов и форменной одежды для прокуроров.

Показано, что профессиональная деятельность прокуроров в Украине является разновидностью публичной службы, одним из элементов карьерного роста на которой, по общему правилу, является присвоение рангов (классов, чинов, специальных званий и т.д.). Но в настоящее время такого элемента служебной карьеры, как возможность присвоения классных чинов, для прокуроров не предусмотрено.

Особое внимание посвящено проблематике трактовки законодательных изменений запущенного в 2014 году механизма планомерной ликвидации в прокуратуре Украины ведомственных знаков отличия в виде классных чинов, а также форменной одежды. Автор отмечает, что такие изменения оказались дискриминационными по отношению к прокурорам в сравнении не только с работниками других правоохранительных органов, которым присваиваются специальные звания, а также с государственными служащими самих органов прокуратуры, имеющих ранги.

Приведена оценка изучаемого вопроса, изложенного в заключении Венецианской комиссии от 14.10.2013 № 735/2013 к проекту действующего в настоящее время Закона Украины «О прокуратуре».

Осуществлен подробный анализ проекта закона Украины «О внесении изменений в Закон Украины «О прокуратуре» относительно повышения эффективности деятельности органов прокуратуры» (регр. № 3062 от 13.02.2020). Предложены конкретные мероприятия по его доработке.

Сделан вывод о необходимости возврата к присвоению прокурорам классных чинов и обеспечения их форменной одеждой, что положительно повлияет на восстановление организационного единства и справедливости, будет способствовать еще более эффективному выполнению последними своих профессиональных обязанностей, восстановит престиж органов прокуратуры.

Рекомендовано в дальнейшем, учитывая европейский и евроатлантический вектор развития Украины, сосредоточить внимание исследователей на вопросах необходимости приведения классных чинов прокуроров и знаков различия между ними, а также форменной одежды с соответствующими отличиями к стандартам ведущих европейских стран с учетом потребности предварительного изучения их опыта.

Ключевые слова: публичная служба, ранги государственных служащих, институт классных чинов, классные чины прокуроров, присвоение классных чинов прокурорам, ликвидация классных чинов, институт форменной одежды, форменная одежда прокуроров, ликвидация форменной одежды, возвращение присвоения классных чинов прокурорам, обеспечение форменной одеждой прокуроров, стимул в работе прокуроров, мотивация прокуроров, карьерный рост прокуроров.



Amelin O. Return of class statuses and uniforms as an auxiliary impetus for effective operation of prosecutors in Ukraine

The study investigates the issue of the return of class statuses and uniforms of prosecutors in Ukraine. It covers the nature of the class statuses, their correlation with the ranks, considers the importance of class statuses and uniforms for prosecutors.

The author demonstrates that the professional activity of prosecutors in Ukraine constitutes a variety of public service, where, as a general rule, the assignment of ranks (classes, statuses, special capacity, etc.) is one of the elements of career opportunities. However, the prosecutors currently do not have the possibility of obtaining class statuses as an element of career growth.

The study pays particular attention to the interpretation of legislative changes introduced in 2014, the mechanism of systematic liquidation of departmental awards in the form of class statuses, as well as uniforms in the Prosecutor's Office of Ukraine. The author notes that such changes have been discriminatory against prosecutors in comparison not only with employees of other law enforcement agencies, who are assigned special ranks, but also with civil servants of the prosecutor's office themselves, who have ranks.

The study provides the assessment of the subject matter provided in the Conclusion of the Venice commission No. 735/2013 of October 14, 2013 concerning the draft of the current Law of Ukraine "On Prosecutor's Office".

The author thoroughly analyses the Draft Law of Ukraine "On Amendments to the Law of Ukraine "On the Prosecutor's Office" to Increase the Efficiency of the Prosecutor's Office" (registered under No. 3062 dated February 13, 2020). The study also offers particular measures for the completion of the above Draft Law.

The author concludes on the necessity of re-introducing the assignment of class statuses to prosecutors and providing them with uniforms. This would positively affect the restoration of organisational unity and justice, encourage the prosecutors to perform their professional duties even more effectively, restore the prestige of prosecutors.

Given the European and Euro-Atlantic vector of Ukraine's development, the paper conclusively recommends focusing researchers' attention on the need to harmonise the prosecutors' class statuses and insignia, as well as uniforms with appropriate honours, to the standards of leading European countries, considering the need to investigate their best practices.

Key words: public service, ranks of civil servants, institution of class statuses, prosecutors' class statuses, assignment of class statuses to prosecutors, liquidation of class statuses, institution of uniforms, prosecutors' uniforms, liquidation of uniforms, re-introduction of assigning class statuses to prosecutors, provision of prosecutors with uniforms, impetus for prosecutors, incentivisation of prosecutors, prosecutors' career opportunities.